

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАХИСТУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Г. М. БОЙКІВСЬКА, канд. екон. наук,
доц. кафедри менеджменту персоналу та адміністрування
О. М. КУТНЯ, студ.

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

Сьогодні в Україні вкрай гостро стоїть питання соціального захисту людей з особливими потребами. Розбудова демократичного суспільства в Україні супроводжується активізацією дослідницьких зусиль у сфері соціальнопедагогічної підтримки розвитку та формування ставлення до осіб з інвалідністю. Проблема розвитку та адаптації осіб з інвалідністю, як особистості до різних видів соціально-значущої діяльності – одна з найактуальніших. Це стосується і інтеграції осіб з інвалідністю в соціум, для забезпечення їх повноцінного функціонування та пошуку ними можливостей реалізації у професійному просторі.

Законодавством гарантовано людям з інвалідністю право працювати на підприємствах, в установах, організаціях, а також займатися підприємницькою та іншою трудовою діяльністю, яка не заборонена законом з метою реалізації їхніх творчих і виробничих здібностей та з урахуванням індивідуальних програм реабілітації [2, 3].

На жаль, в Україні нині зайнятість людей з інвалідністю становить становив лише 16 % від загальної чисельності, тоді як чисельність таких безробітних, які перебували на обліку в Державній службі зайнятості, постійно зростає, причому протягом останніх п'яти років майже у вісім разів [4].

Зауважимо, що послуги з підтримки зайнятості та забезпечення відповідного супроводу на робочому місці для осіб з інвалідністю надаються практично в усіх країнах ЄС. Організаційно-економічні форми та механізми надання таких послуг у різних країнах суттєво відрізняються, як і методи та інструменти фінансування. Заходи провадяться за рахунок державного бюджету та неурядових організацій, також використовується змішане фінансування. Фінансування довготермінових програм, які сприяють удосконаленню й модернізації робочої сили в регіонах, може відбуватися за рахунок коштів Європейського соціального фонду (заснованого в 1958 р.), який підтримує заходи, спрямовані на скорочення безробіття та розвиток людських ресурсів [4].

Система соціально-економічного забезпечення осіб з інвалідністю не повинна бути консервативною, замкнутою, застарілою, а тому її слід періодично змінювати, удосконалювати відповідно до нових прогресивних вимог часу та економічного, політичного стану країни, регіону. Організаційно-управлінські механізми. Соціально-економічне забезпечення осіб з інвалідністю значною мірою залежать від ефективної роботи інфраструктури ринку праці та державних органів влади, державних, благодійних і комерційних структур, тобто різноманітних установ і служб, які займаються проблемами соціального

захисту інвалідів, зокрема їх працевлаштуванням і професійним навчанням. Виникає потреба у вдосконаленні організаційних засад системи працевлаштування та професійної реабілітації осіб з інвалідністю шляхом визначення єдиного органу, який би повністю відповідав за вказану роботу з вказаними особами і координував її.

Враховуючи зарубіжний досвід [1, 5], вважаємо за доцільне в законодавчому порядку розширити коло державних органів, відповідальних за реалізацію окремих напрямів соціально-економічного забезпечення осіб з інвалідністю, та уточнити їх обов'язки щодо цього. В даному контексті, колективний трудовий договір має стати певним гарантом соціального захисту працюючих осіб з інвалідністю, дотримання їх трудових прав тощо.

Ефективність чинної системи соціально-економічного забезпечення осіб з інвалідністю значною мірою залежать і від морально-етичних факторів. Працівникам служб зайнятості, закладів освіти, чиновникам та іншим не завжди вистачає терпіння, доброзичливості, такту, культури, розуміння у спілкуванні з особами з інвалідністю.

Для ефективного зростання економіки України необхідно активно залучати осіб з інвалідністю у створення ВВП. Зокрема, слід узгоджувати заходи з професійної реабілітації та працевлаштування осіб з інвалідністю з місцевими програмами зайнятості населення; збільшувати кількість робочих місць фахівців з вищою освітою та кваліфікованих робітників для працевлаштування осіб з інвалідністю; розробити методіку атестації робочого місця осіб з інвалідністю та типових документів, які видаються в процесі атестації робочого місця; ефективно підтримувати надомну працю та самозайнятість осіб з інвалідністю; передбачити створення і збереження робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю на спеціалізованих підприємствах, збільшивши їхню кількість, удосконалити механізм державної допомоги у вигляді кредитування та розміщення державного замовлення. Отже, питання зайнятості та працевлаштування осіб з інвалідністю неможливо вирішити без активної співпраці з місцевими громадами, органами соціального захисту населення, громадськими організаціями та необхідністю врахування світового досвіду.

Література

1. Вострих О. Ю., Дульнева Н. В., Марінцова С. Г. Права людини і обов'язки держави. Соціальні права та проблеми подолання дискримінації. Миколаїв : прив. вид-во Ємельянова, 2013. 132 с.
2. Про реабілітацію інвалідів в Україні : Закон України від 6 жовтня 2005 р. № 2961-6. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 2–3. Ст. 36. 20.
3. Про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів : Конвенція МОП від 1983 р. № 159 URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_065. 21
4. Конвенція ООН про права інвалідів від 13 грудня 2006 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/99>
5. Кеван Ф. Підсумковий звіт: моделі підтримки зайнятості та супроводу на робочому місці для людей з інвалідністю в країнах Європейського Союзу. URL: <http://www.slideshare.net/undpukraine/ss-53641052>